

PEDIJATRIJSKA ORDINACIJA

ŽELJKO ČAKARUN, DR.MED.SPECIJALIST PEDIJATAR

IVANA MAŽURANIĆA 28A, 23000 ZADAR, TEL. 023 305 138

11 bolesti protiv kojih je obvezno cijepljenje u RH

U Hrvatskoj je prema programu cijepljenja **obvezno cijepljenje protiv deset**

zaraznih bolesti: tuberkuloze, difterije, tetanusa, pertusisa, poliomijelitisa, morbila, rubeole, parotitisa, hemofilusa influence tip B i hepatitisa B.

1.TBC – tuberkuloza je bakterijska bolest uzrokovana s mikobakterijum tuberculosis. Nakon inkubacije od par mjeseci počinje s kašljanjem i febrilietetom, koji se kasnije nastavlja u kronično kašljanje i iskašljavanje krvi iz plućnih kaverni pune bakterija. Tuberkulozna upala pluća sa stvaranjem kaverni je prva faza bolesti, a kasnije se bolest širi na kosti, bubrege, jetru i na kraju i mozak. Bolest se dobija udisanjem bakterija – plućni oblik, ili pijenjem mlijeka zaraženih krava -crijevni, bovini oblik koji dovodi do tuberkuloze crijeva itd. Ako se ne prepozna i na vrijeme počne liječiti završava smrtno, a postoje mikobakterije koje su rezistentne na antituberkulotike.

2.Difterija je akutna i teška bolest koja se prenosi kapljičnim putem, i javlja se u epidemijama, osobito u jesen i zimi. Razvije se jaka upala grla s visokom temperaturom i stvaranjem pseudomembrana u ždrijelu i grkljanu, što može dovesti do gušenja (krup) i smrti.

3.Tetanus («zli grč») je teška bolest koja nastaje ako se rana zagadi zemljom u kojoj ima bakterija tetanusa (izmet konja, goveda i ovaca). U rani bakterije stvaraju otrov koji snažno djeluje na živce i dovodi do snažnih i bolnih grčeva i ukočenosti svih mišića tijela, a ako zahvati i respiratorne mišiće - pacijent ne može disati, te oko 1/3 pacijenata završi smrtno.

4.Pertusis («veliki kašalj, hripavac, magareći kašalj, kukurikavac») je bakterijska bolest kod koje dolazi do tipičnih napadaja kašlja, kod kojih pacijent na kraju ostane bez zraka, poplavi i kad izgleda da će se ugušiti – ipak udahne. Često povrati i izgubi svijest, a manja djeca imaju apnoične atake. Ovakvi napadi kašlja jači su noću, i traju oko 2 mjeseca, a i kasnije pacijent može još tjednima kašljati u nešto blažem obliku. Moguće su komplikacije u obliku bronhitisa, pneumonije, oštećenja središnjeg živčanog sustava. Često je u proljeće i ljeto.

5.Poliomijelitis - dječja paraliza je akutna zarazna bolest uzrokovana s jednim od 3 tipa poliovirusa iz skupine enterovirusa. Bolest se prenosi fekalno-oralnim putem. Virus ulazi u organizam preko probavnog sustava, prodire u krv i zahvaća središnji živčani sustav, i uzrokuje asimetrično raspoređene mlohove pareze i paralize mišića nogu, ruku, ramenog pojasa, dišne muskulature. i smrt. Ako se preživi često ostaju trajne pareze i paralize.

6.Morbili («ospice») su zarazna virusna bolest koja se prenosi kapljičnim putem. Razvije se visoka temperatura, kašalj, upala grla i konjuktivitis, te osip. A česte komplikacije su : upala pluća, meningitis, miokarditis, a vrlo rijetko i kronična smrtonosna upala mozga (SSPE, 1 : 1000).

7.Parotitis («zaušnjaci, mumps») je zarazna virusna bolest žlijezda slinovnica, osobito parotide, pa lice zbog otoka dobije okrugli izgled. Česte su komplikacije kod muške djece u obliku upale testisa s mogućim sterilitetom, a ponekad se javi kod oba spola virusni meningitis.

8.Rubeola («crljenac») je zarazna virusna bolest blagog toka, razvija se upala grla s otokom limfnih čvorova vrata uz blagi osip. Ali izuzetno je opasna za trudnice, odnosno za još nerođeno dijete. Može uzrokovati mrtvorođenost pobačaj, srčane greške i oštećenja mozga djeteta, a da sama trudnica ne osjeća ništa osim da je malo prehladna.

meningitis. Atenuirani virus rubeole može izazvati blagi osip, otok limfnih žlijezda na vratu, prolazni artritis, trombocitopeniju i artropatiju.

9. Hemofilus influenzae tip B je bakterija koja u dojenčadi i u preškolske djece može uzrokovati upale grla, bronhitise, upale pluća, upale srednjeg uha, sepsu i meningitis, koji često završavaju i smrtno. Cijepe se djeca do 5 godina života. Nuspojave su minimalne: blage lokalne reakcije na mjestu uboda, a ponekad se pojavi febrilitet nakon cijepljenja.

10. Hepatitis B je bolest jetre uzrokovana virusom hepatitisa B. Bolest se prenosi putem krvi (transfuzije, zaražene igle, instrumenti), ali i slinom te seksualnim kontaktom. Nakon inkubacije od 2-4 mjeseca razvija se umor, malaksalost, nejasni bolovi ispod desnog rebranog luka, te u 40% oboljelih i žutica koja traje 2-3 mjeseca. Kod 30% pacijenata bolest je kronična i može se svremenom razviti i ciroza jetre. Riziku infekcije posebno su izloženi narkomani, homoseksualci prostitutke, djeca majki zaraženih s hepatitismom B, bolesnici koji često dobivaju derivate krvi, bolesnici na dijalizi, te zdravstveni radnici.

11. Streptococcus pneumoniae – "pneumokok" – bakterija koja je normalni stanovnik nosa, i 50% djece predškolske dobi ima ga u nosu. Često uzrokuje upale grla, srednjeg uha, bronhitise, upale pluća, a rijetko sepsu i meningitis. Od sepse i meningitisa prosječno oboli 10 djece godišnje u RH, od toga kod 1-2 djece završi letalno, a kod ostalih izaziva manju ili veću invalidnost zbog teških oštećenja mozga, uz često opsežna krvarenja, sljepuću, gluhoću, paralizu itd. (80/100.000 djece < 2g.).

U gotovo svim zemljama EU, SAD, Australiji, Japanu, Kini, Indiji itd, obvezno je cijepljenje protiv još 3 uzročnika bolesti:

1. **Rota virusi** – najčešći uzročnici proljeva, praćenih febrilitetom i dehidracijom, i često hospitalizacijom kod dojenčadi i male djece.

2. **Varicella virus** – vodene kozice, ponekad meningoencefalitis, itd.

3. **Neisseria meningitidis - "meningokok"** – bakterija koja se povremeno pojavi u nosu ili grlu, a može proći asimptomatski ili kao upala grla i nosa, ali nažalost ponekad prodre u krv i izazove meningokoknu sepsu i meningitis koji unutar nekoliko sati završavaju letalno.